

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ
«Залатая літара» ў намінацыі «Найлепшая шматтыражная газета»

29 кастрычніка 2010 года, № 17 (2033)

СВЯТЫ

БДУ – 89 гадоў!

Паважаныя калегі! Дарагія сябры!

Ад імя рэктарата і сябе асабіста шчыра віншую прафесарска-выкладчыцкі калектыв, супрацоўнікаў, студэнтаў і выпускнікоў з 89-годдзем з дня заснавання Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта!

Гісторыя вышэйшай адукацыі ў Беларусі шчыльна звязана з БДУ, які справядліва з'яўляецца буйным навуковым, адукацыйным і культурным цэнтрам у краіне, флагманам вышэйшай школы Беларусі.

За гады свайго існавання Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт падрыхтаваў дзясяткі тысяч высокакваліфікаваных спецыялістаў у галіне прыродазнаўчых і гуманітарных навук.

Выпускнікі БДУ паспяхова працуюць на розных вытворчых і навуковых

прадпрыемствах Рэспублікі Беларусь, у найважнейшых сектарах эканомікі і органах дзяржаўнага кіравання, актыўна ўдзельнічаюць у грамадскім і культурным жыцці краіны.

Мы ганарымся дасягненнямі нашай ВНУ ў адукацыйнай і навуковай сферах, культурным і спартыўным жыццём, поспехамі супрацоўнікаў, студэнтаў і навучэнцаў на розных міжнародных і рэспубліканскіх алімпіядах і конкурсах, а таксама высокімі ўзнагародамі навукоўцаў універсітэта, атрыманымі не толькі на Радзіме, але і за яе межамі.

Сёлета ва ўніверсітэце ўведзена ганаровае званне – «Заслужаны работнік БДУ». І я шчыра віншую 58 першых супрацоўнікаў нашага калектыву з прысуджэннем гэтага ганаровага звання за шматгадовую добрасумленную працу і вялікі асабісты ўклад у арганізацыю

і забеспячэнне вучэбна-выхаваўчага працэсу.

У наступным годзе Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт адзначыць свой 90-гадовы юбілей. І я ўпэўнены, што да гэтай эпахальнай падзеі мы падыздем з новымі поспехамі. Кіраўніцтва ВНУ робіць усё, каб кожны з нашага велізарнага шматтысячнага калектыву адчуваў сябе ў БДУ як у родным доме, у вялікай і дружнай сям'і.

**З днём нараджэння, дарагія сябры!
Поспехаў усім нам і нашай alma mater!**

Рэктар акадэмік
Сяргей АБЛАМЕЙКА

Чытайце
ў нумары:**НА ДОШКУ ГОНАРУ
ЎНІВЕРСІТЭТА**

Упершыню 58-мі супрацоўнікам альма-матар прысуджаны пачэсныя званні «Заслужаны работнік БДУ»

Стар. 2

**ГАРАНТ ПРАВАВОГА
РАЗВІЦЦА БЕЛАРУСІ**

Юрыдычны факультэт БДУ адзначае 85-годдзе!

Стар. 3

**ПРАЦОЎНАЕ
ЛЕТА-2010**

Студэнцкія атрады ўніверсітэцкага БРСМ у перыяд летніх вакацый працавалі з карысцю для сябе і сталіцы

Стар. 4

УШАНАВАННІ

Абраны найлепшыя вучоныя БДУ

Рашэннем Вучонага савета Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта ад 11 кастрычніка прэмій імя У.І. Пічэты ў галіне сацыяльных і гуманітарных навук і А.Н. Сеўчанкі ў галіне прыродазнаўчых і тэхнічных навук удастоены пяць вучоных альма-матар.

Прэмія імя А.Н. Сеўчанкі ў галіне прыродазнаўчых і тэхнічных навук прысуджана ШАДЫРУ Алегу Іосіфавічу, прафесару кафедры радыяцыйнай хіміі хімічнага факультэта, доктару хімічных навук, за цыкл прац «Распрацоўка інавацыйных антывірусных сродкаў і арганізацыя вытворчасці супрацьгерпетычнага прэпарата «Бутамінафен», з уручэннем дыплама, знака лаўрэата прэміі і грашовага ўзнагароджання ў памеры 5 250 тыс. руб.

Прэмія імя А.Н. Сеўчанкі маладым навукоўцам прысуджана дацэнтцы кафедры функцыянальнага аналізу механіка-матэматычнага факультэта ЯБЛОНСКАМУ Алегу Леанідавічу за цыкл прац «Алгебраічныя падыходы да даследавання стахастычных і звычайных дыферэнцыяльных ураўненняў з асаблівасцямі», з

Прэмія імя У.І. Пічэты ў галіне сацыяльных і гуманітарных навук прысуджана:

НОРМАНУ Барысу Юсцінавічу, прафесару кафедры тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства філалагічнага факультэта, доктару філалагічных навук, за комплекс навукова-метадычных дапаможнікаў па мовазнаўстве, з уручэннем дыплама, знака лаўрэата прэміі і грашовага ўзнагароджання ў памеры 2 625 тыс. руб.

ДОЎНАР Таісе Іванаўне, прафесару кафедры тэорыі і гісторыі дзяржавы і права юрыдычнага факультэта, доктару юрыдычных навук, за цыкл прац па тэорыі і гісторыі дзяржавы і права, з уручэннем дыплама, знака лаўрэата прэміі і грашовага ўзнагароджання ў памеры 2 625 тыс. руб.

Прэмія імя У.І. Пічэты маладым навукоўцам прысуджана дацэнтцы факультэта міжнародных адносін кандыдату юрыдычных навук ДОЎГАНЬ Алене Фёдарэўне за манаграфію «Прынцып неўмяшання ва ўнутраныя справы дзяржаў: сучасныя тэндэнцыі», з уручэннем дыплама і грашовага ўзнагароджання ў памеры 1 750 тыс. руб.

З ДНЁМ НАРАДЖЭННЯ,
АЛЬМА-МАТАР!

Беларускаму дзяржаўнаму ўніверсітэту 30 кастрычніка споўніцца 89 гадоў. Напярэдадні, 29 кастрычніка, будуць арганізаваны розныя мерапрыемствы з нагоды знамянальнай даты.

Святочную праграму ў 10.00 адкрые навуковая сесія БДУ, якая пройдзе ў аўд. 312 геаграфічнага факультэта і ў аўд. 220 фізічнага факультэта. З дакладамі выступяць сёлетнія лаўрэаты прэміі імя У. Пічэты ў галіне сацыяльных і гуманітарных навук – доктар філалагічных навук прафесар Барыс Норман і доктар юрыдычных навук прафесар Таісія Доўнар, а таксама лаўрэат прэміі імя А. Сеўчанкі ў галіне прыродазнаўчых і тэхнічных навук доктар хімічных навук Алес Шадры і лаўрэат гэтай жа прэміі сярод маладых вучоных кандыдат фізіка-матэматычных навук Алес Яблонскі.

***

У 14.00 на геаграфічным факультэце пройдзе пашыранае пасяджэнне Вучонага савета ўніверсітэта, на якім з урачыстай прамовай выступіць рэктар БДУ акадэмік Сяргей Абламейка. Адбудзецца ўшаноўванне лаўрэатаў прэміі імя У. Пічэты і А. Сеўчанкі 2010 года. Таксама будуць уручаны першыя пасведчанні і нагрудныя знакі «Заслужаны работнік БДУ». Гэтай новай для ўніверсітэта ўзнагароды удастоены 58 выкладчыкаў, навукоўцаў і супрацоўнікаў нашай ВНУ.

***

Завершацца ўрачыстасці ў актавай зале ліцэя БДУ канцэртамі славуэта ансамбля «Песняры» з віншавальнай праграмай «Астравы шчасця». Пачатак у 18.00.

НА ДОШКУ ГОНАРУ БДУ

Упершыню 29 кастрычніка на пасяджэнні пашыранага Вучонага савета адбудзецца ўручэнне пасведчанняў і нагрудных знакаў «Заслужаны работнік БДУ» 58-мі выбітным супрацоўнікам універсітэта.

Ганаровае званне «Заслужаны работнік БДУ» прысвоена за шматгадовую добрасумленную працу ў БДУ і вялікі асабісты ўклад у арганізацыю і забеспячэнне вучэбна-выхаваўчага працэсу:

1. АДАМОВІЧУ Тадэвушу Іванавічу, дацэнту кафедры тэарэтычнай і інстытуцыянальнай эканомікі эканамічнага факультэта, кандыдату эканамічных навук

2. АКУЛІЧ Наталлі Фёдарайне, загадчыку сектара па падрыхтоўцы навуковай і вучэбна-метадычнай літаратуры прыродазнаўчага профілю рэдакцыйнага аддзела Упраўлення рэдакцыйна-выдавецкай работы БДУ

3. БАРКОЎСКАМУ Леаніду Мацвеевічу, прафесару кафедры тэарэтычнай фізікі фізічнага факультэта, доктару фізіка-матэматычных навук

4. БАРЫШЭЎСКАМУ Уладзіміру Рыгоравічу, дырэктару НДУ «Інстытут ядзерных праблем» БДУ, доктару фізіка-матэматычных навук, прафесару

5. БРЫГАДЗІНУ Пятру Іванавічу, дырэктару УА «Дзяржаўны інстытут кіравання і сацыяльных тэхналогій БДУ», доктару гістарычных навук, прафесару

6. ВЯРЭНЧЫКАВУ Ігару Раманавічу, дырэктару УА «Юрыдычны каледж БДУ», кандыдату юрыдычных навук, дацэнту

7. ГАБАСАВУ Рафаілу, прафесару кафедры метадаў аптымальнага кіравання факультэта прыкладной матэматыкі і інфарматыкі, доктару фізіка-матэматычных навук

8. ГАЕЎСКАЙ Таццяне Васільеўне, дырэктару ўстановы БДУ «Навукова-даследчы інстытут фізіка-хімічных праблем», кандыдату хімічных навук

9. ГАРАШЧУКУ Міхаілу Сцяпанавічу, дацэнту кафедры вышэйшай алгебры механіка-матэматычнага факультэта, кандыдату фізіка-матэматычных навук

10. ГАЛАЎКО Анатолю Аляксандравічу, прафесару кафедры канстытуцыйнага права юрыдычнага факультэта, доктару юрыдычных навук

11. ДАВІДЗЮКУ Георгію Пятровічу, галоўнаму навуковаму супрацоўніку факультэта філасофіі і сацыяльных навук (працаваў да 31.12.1995), доктару філасофскіх навук, прафесару

12. ДАНЕЙКУ Ігару Канстанцінавічу, дацэнту кафедры фізікі факультэта радыёфізікі і электронікі, кандыдату фізіка-матэматычных навук

13. ДЗЕМЧУКУ Міхаілу Іванавічу, рэктару ДУА «Рэспубліканскі інстытут вышэйшай

школы», доктару фізіка-матэматычных навук, прафесару, члену-карэспандэнту НАН Беларусі

14. ДРАБЯЗКУ Сцяпану Рыгоравічу, прафесару кафедры тэорыі і гісторыі дзяржавы і права юрыдычнага факультэта, доктару юрыдычных навук

15. ЕРМАЛОВІЧ Людміле Паўлаўне, загадчыку кафедры эканомікі і кіравання бізнесам УА «Дзяржаўны інстытут кіравання і сацыяльных тэхналогій БДУ», кандыдату эканамічных навук, дацэнту

16. ЖУКАВАЙ Святлане Іванаўне, загадчыку вучэбнай лабараторыі кафедры фізікі цвёрдага цела фізічнага факультэта, кандыдату фізіка-матэматычных навук, дацэнту

17. ЗАГАРУЛЬСКАМУ Эдуарду Міхайлавічу, прафесару кафедры археалогіі і спецыяльных гістарычных дысцыплін гістарычнага факультэта, доктару гістарычных навук

18. ЗВЯРОВІЧУ Эдмунду Іванавічу, прафесару кафедры тэорыі функцый механіка-матэматычнага факультэта, доктару фізіка-матэматычных навук

19. КАПУЦКАМУ Фёдару Мікалаевічу, загадчыку аддзела фізіка-хіміі поліцукрыдаў установы БДУ «Навукова-даследчы інстытут фізіка-хімічных праблем», доктару хімічных навук, прафесару, акадэміку

20. КАНАНОВІЧУ Барысу Глебавічу, старшаму майстру аддзела тэхнічнага абслугоўвання навучальных карпусоў і інжынернага абсталявання Галоўнага гаспадарчага ўпраўлення

21. КОРЗЮКУ Віктару Іванавічу, загадчыку кафедры матэматычнай фізікі факультэта прыкладной матэматыкі і інфарматыкі, доктару фізіка-матэматычных навук, прафесару, члену-карэспандэнту НАН Беларусі

22. КОРШУК Алене Уладзіміраўне, дацэнту кафедры англійскай мовы і моўнай камунікацыі, кандыдату філалагічных навук

23. КУЗЬМІНАВАЙ Тамары Мікалаевне, загадчыку кафедры рускай мовы як замежнай і агульнаадукацыйных дысцыплін факультэта даўніверсітэцкай адукацыі, кандыдату гістарычных навук

24. ЛАЎРЭНАВАЙ Але Аляксандраўне, прадаўцу 5 разраду РВУП «Камбінат грамадскага харчавання БДУ»

25. ЛЕСНІКОВІЧУ Анатолю Іванавічу, загадчыку кафедры агульнай хіміі і метадзі выкладання хіміі хімічнага факультэта, доктару хімічных навук, прафесару, акадэміку

26. ЛАПЦІНУ Ігару Канстанцінавічу, прафесару кафедры заалогіі біялагічнага факультэта, доктару біялагічных навук

27. ЛЫСАКУ Уладзіміру Васільевічу, дэкану біялагічнага факультэта, кандыдату біялагічных навук, дацэнту

28. МАКСІМЕНКУ Сяргею Афанасьевічу, загадчыку лабараторыі электрадынамікі неаднародных асяроддзяў НДУ «Інстытут ядзерных праблем» БДУ, доктару фізіка-матэматычных навук, дацэнту

29. МАРТЫНЕНКУ Міхаілу Дзмітрыевічу, прафесару кафедры тэарэтычнай і прыкладной механікі механіка-матэматычнага факультэта, доктару фізіка-матэматычных навук

30. МАРЦІНКЕВІЧ Галіне Іосіфаўне, прафесару кафедры геаграфічнай экалогіі геаграфічнага факультэта, доктару геаграфічных навук

31. МЯДЗВЕДЗЕВУ Генадзю Аляксеевічу, прафесару кафедры тэорыі верагоднасці і матэматычнай статыстыкі факультэта прыкладной матэматыкі і інфарматыкі, доктару фізіка-матэматычных навук

32. МЕЛЕХ Але Уладзіміраўне, намесніку дырэктара Студэнцкага гарадка

33. МЯЧКОЎСКАЙ Ніне Барысаўне, прафесару кафедры тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства філалагічнага факультэта, доктару філалагічных навук

34. МІЦЮХІНАЙ Таццяне Іванаўне, вядучаму бібліятэкару навукова-метадычнага аддзела фундаментальнай бібліятэкі

35. МІХАСЁВАЙ Ірыне Мікалаевне, намесніку начальніка па матэрыяльных каштоўнасцях Галоўнага ўпраўлення бухгалтарскага ўліку і фінансаў

36. МУЛЯРЧЫКУ Сцяпану Рыгоравічу, дэкану факультэта радыёфізікі і электронікі, доктару тэхнічных навук, прафесару

37. ПІПЧАНКУ Мікалаю Міхайлавічу, прафесару кафедры рускай мовы філалагічнага факультэта, кандыдату філалагічных навук

38. РАХМАНЬКО Яўгену Міхайлавічу, загадчыку кафедры аналітычнай хіміі хімічнага факультэта, доктару хімічных навук, прафесару

39. РУДНІЦКАМУ Антону Сяргеевічу, загадчыку кафедры радыёфізікі факультэта радыёфізікі і электронікі, доктару фізіка-матэматычных навук, прафесару

40. РУДЗЮ Вячаславу Рыгоравічу, галоўнаму рэдактару часопіса «Веснік БДУ»

41. САМАХВАЛУ Віктару Васільевічу, дырэктару Цэнтра праблем развіцця адукацыі, доктару хімічных навук, дацэнту

42. СЕРАФІМОВІЧУ Аляксандру Іванавічу, дацэнту кафедры лазернай фізікі і спектраскапіі фізічнага факультэта

43. СІНІЛЕ Галіне Венямінаўне, загадчыку кафедры культуралогіі гуманітарнага факультэта, кандыдату філалагічных навук, дацэнту

44. СЛУКУ Алегу Георгіевічу, прафесару кафедры гісторыі журналістыкі факультэта

журналістыкі Інстытута журналістыкі БДУ, доктару гістарычных навук

45. САЛАДУСЕ Валянціне Пятроўне, вядучаму бухгалтару-рэвізору сектара кантролю дзейнасці вучэбна-адукацыйных устаноў кантрольна-рэвізійнага ўпраўлення

46. СЯГЛО Алене Васільеўне, начальніку планава-эканамічнага аддзела Галоўнага ўпраўлення планавання, эканомікі і інвестыцыйнай дзейнасці

47. ТКАЧОВАЙ Зоі Філіпаўне, метадысту вышэйшай кваліфікацыйнай катэгорыі вучэбна-метадычнага аддзела Галоўнага ўпраўлення вучэбнай і навукова-метадычнай работы

48. УМРЭЙКУ Дзмітрыю Сцяпанавічу, галоўнаму навуковаму супрацоўніку лабараторыі фізіка-хіміі палімерных матэрыялаў і прыродных арганічных злучэнняў НДУ «Інстытут прыкладных фізічных праблем імя А. Н. Сеўчанкі» БДУ, доктару фізіка-матэматычных навук, прафесару

49. УТКО Леаніду Зігфрыдавічу, намесніку дырэктара Цэнтра інфармацыйных тэхналогій

50. ФАМІЧОВУ Юрыю Канстанцінавічу, прафесару кафедры мікрабіялогіі біялагічнага факультэта, доктару медыцынскіх навук

51. ЧАРНЯЎСКАМУ Аляксандру Фёдаравічу, загадчыку аддзела інфарматыкі НДУ «Інстытут прыкладных фізічных праблем імя А. Н. Сеўчанкі» БДУ, доктару тэхнічных навук, прафесару, акадэміку

52. ЧЫГІРУ Васілю Фёдаравічу, прафесару кафедры грамадзянскага права юрыдычнага факультэта, доктару юрыдычных навук

53. ШАДЫРУ Алегу Іосіфавічу, загадчыку кафедры радыяцыйнай хіміі і хіміка-фармацэўтычных тэхналогій хімічнага факультэта, доктару хімічных навук, прафесару

54. ШАРАПУ Аляксандру Віктаравічу, загадчыку кафедры міжнародных адносін факультэта міжнародных адносін, доктару гістарычных навук, прафесару

55. ШВАРО Алегу Васільевічу, начальніку ўпраўлення аховы працы і па надзвычайных сітуацыях, кандыдату хімічных навук

56. ШЭВАЛДЫШАВАЙ Алене Зігфрыдаўне, дацэнту кафедры англійскай мовы прыродазнаўчых факультэтаў, кандыдату філалагічных навук

57. ШУМЕЙКУ Мікалаю Максімавічу, дырэктару НДУ «Нацыянальны навукова-навукавы цэнтр фізікі часціц і высокіх энергій» БДУ, доктару фізіка-матэматычных навук, прафесару

58. ЯНОВІЧ Алене Іванаўне, прафесару кафедры рускай мовы філалагічнага факультэта, доктару філалагічных навук.

Паводле інфармацыі ўпраўлення кадраў

* Нагрудны знак «Заслужаны работнік БДУ» выраблены на прадпрыемстве «Адамас БДУ» з выкарыстаннем латуні, пазалоты і глазуры, а таксама з украленнем сінтэтычнага алмаза дыяметрам 3 мм («Дыямент Беларусі»).

ФАКУЛЬТЭЦКІЯ КАФЕДРЫ АБНАВІЛІ ШЫЛЬДЫ

Рашэннем Вучонага савета БДУ зацверджаны змены ў назвах кафедраў факультэтаў прыкладной матэматыкі і інфарматыкі, механіка-матэматычнага, фізічнага і геаграфічнага, а таксама адобрана стварэнне новай кафедры на хімічным факультэце.

На факультэце прыкладной матэматыкі і інфарматыкі кафедра інфармацыйнага і праграмна-матэматычнага забеспячэння аўтаматызаваных вытворчасцяў перайменавана ў кафедру камп'ютарных тэхналогій і сістэм; кафедра матэ-

матычнага забеспячэння электронна-матэматычных машын – у кафедру шматпрацэсарных сістэм і сетак; кафедра матэматычнага забеспячэння аўтаматызаваных сістэм кіравання – у кафедру інфармацыйных сістэм кіравання; кафедра

тэхналогіі праграмавання – у кафедру тэхналогій праграмавання.

На механіка-матэматычным факультэце кафедра матэматычных метадаў тэорыі кіравання перайменавана ў кафедру нелінейнага аналізу і аналітычнай эканомікі; кафедра вышэйшай алгебры – у кафедру вышэйшай алгебры і абароны інфармацыі; кафедра дыферэнцыяльных ураўненняў – у кафедру дыферэнцыяльных ураўненняў і сістэмнага аналізу; кафедра ўраўненняў матэматычнай фізікі – у ка-

федру матэматычнай кібернетыкі; кафедра лікавых метадаў і праграмавання – у кафедру вэб-тэхналогій і камп'ютарнага мадэлявання.

На фізічным факультэце кафедра тэарэтычнай фізікі перайменавана ў кафедру тэарэтычнай фізікі і астрафізікі; кафедра метадзі выкладання фізікі і інфарматыкі – у кафедру камп'ютарнага мадэлявання; кафедра атамнай фізікі і фізічнай інфарматыкі – у кафедру фізічнай інфарматыкі і атамна-малекулярнай фізікі.

На геаграфічным факультэце кафедра глебазнаўства і геалогіі перайменавана ў кафедру глебазнаўства і зямельных інфармацыйных сістэм; кафедра фізічнай геаграфіі мацерыкоў і акіянаў і метадзі выкладання геаграфіі – у кафедру фізічнай геаграфіі свету і адукацыйных тэхналогій.

На хімічным факультэце створана кафедра электрахіміі.

Паводле інфармацыі Галоўнага ўпраўлення вучэбнай і навукова-метадычнай работы

ВІНШУЕМ!

Гарант прававога развіцця Беларусі

Юрыдычны факультэт БДУ святкуе 85-годдзе!

Гэтай падзеі прысвечана вялікая юбілейная праграма. Галоўным мерапрыемствам стала ўрачыстае пасяджэнне вучонага савета факультэта, якое прайшло 22 кастрычніка ў малой зале Палаца Рэспублікі. Павіншавалі супрацоўнікаў і студэнтаў юрфака рэктар БДУ акадэмік Сяргей Абламейка, дэкан факультэта, кіраўнікі міністэрстваў і ведамстваў нашай краіны. А пачаліся ўрачыстасці 21 кастрычніка міжнароднай навуковай канферэнцыяй «Правое інавацыйнае развіццё эканомікі Рэспублікі Беларусь» з удзелам спецыялістаў з Беларусі, Расіі, Украіны, Польшчы, Германіі і іншых краін. Працягнулася сустрэча юрыстаў 22 кастрычніка за круглым сталом «Інавацыйныя формы ў

сістэме падрыхтоўкі юрыдычных кадраў». А 23 кастрычніка госці наведлі выставу-кірмаш «Каменная казка».

29 кастрычніка пройдзе міжнародная навуковая канферэнцыя студэнтаў і аспірантаў, а вечарам свята працягнецца ў Палацы культуры і спорту чыгуначнікаў.

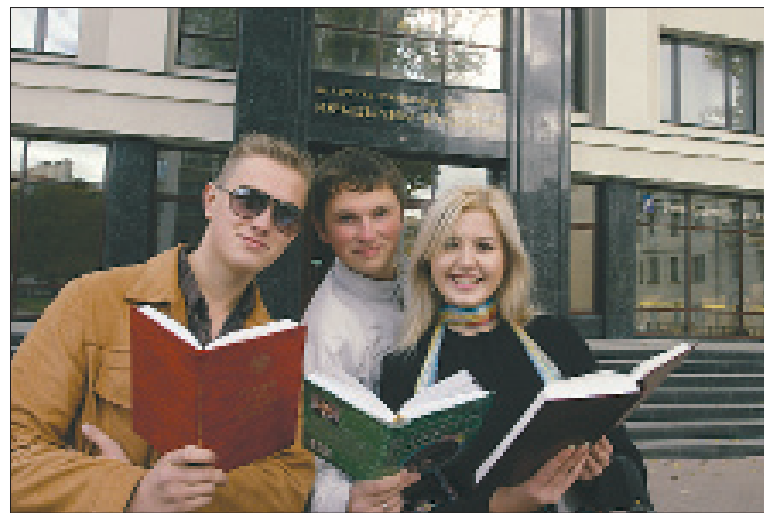
30 кастрычніка зладзяцца захапляльныя мерапрыемствы: «Сутычка», «Гадзіна суда», «Караоке-клуб», жарты і забавы ў «Самым лепшым конкурсе» і інш.

Завяршыцца юбілейная праграма 5 лістапада ўвечары для выпускнікоў юрфака розных гадоў у канцэртнай зале «Мінск».

Юрыдычны факультэт створаны ў 1925 г. Сёння гэта асноўны ў нашай краіне цэнтр падрыхтоўкі

спецыялістаў з вышэйшай юрыдычнай адукацыяй.

На факультэце вядзецца навучанне па 3 спецыяльнасцях: правазнаўства, паліталогія і эканамічнае права. Функцыянуюць 10 кафедраў, 6 навучальных лабараторый і 3 навучальныя кабінеты. Практычны вопыт студэнты набываюць на семінарскіх занятках, вучэбных і вытворчых практыках, у юрыдычнай клініцы, дзе яны аказваюць бясплатныя юрыдычныя паслугі насельніцтву. Факультэт абсталяваны сучаснымі тэхнічнымі сродкамі навучання. На базе музея правазнаўства працуе гісторыка-патрыятычны цэнтр «Памяць». У навучальным працэсе ўдзельнічаюць больш за 200 выкладчыкаў, з іх 124 кандыдаты навук і 18 прафесараў.

Выпускнікі факультэта працуюць у прадстаўнічых і выканаўчых органах улады, судовай сістэме, праваахоўных органах, на прадпрыемствах, займаюцца навуковай дзейнасцю, узначальваюць Кан-

стытуцыйны, Вярхоўны і Вышэйшы Гаспадарчы суды, Міністэрства юстыцыі, Генеральную пракуратуру нашай краіны.

Марыя ЖАРЫЛОЎСКАЯ

ПРАЕКТЫ

СТАРТАВАЯ ПЛЯЦОЎКА

У пяты раз адчыніла свае дзверы для школьнікаў і студэнтаў, якія хочуць самавызначыцца, «Школа прадпрымальніцтва і менеджменту для моладзі. Уласная справа».

Яна была створана ў 2006 г. Цэнтрам сістэмных даследаванняў праблем моладзі БДУ. Адным з ключавых кірункаў навукова-адукацыйных праектаў з'яўляецца падтрымка і падрыхтоўка моладзі да прадпрымальніцтва ў аграгарадках.

Школа мае шматгадовы вопыт працы са школамі Узды і Дзяржынска, Мінскага раёна, дзе знайшлося шмат маладых людзей, якія могуць стаць паспяховымі прадпрымальнікамі. Асновам прадпрымальніцкай дзейнасці, менеджменту, маркетынгу, псіхалогіі бізнесу іх вучаць выкладчыкі з БДУ, БДЭУ, БАТУ. Распранаваць жа свой бізнес і распрацаваць бізнес-праект «Уласная спра-

ва» слухачам дапамагаюць прадпрымальнікі-практыкі.

Важнай часткай навучання ў школе застаюцца бізнес-гульні, якія з'яўляюцца фінансавымі сімулятарамі. Менавіта ў аўдыторыі школьнікі і студэнты вучацца весці перамовы, вызначаць, хто і якой кампетэнцыяй валодае для вырашэння іх пытанняў.

Цяпер школа прадпрымальніцтва і менеджменту атрымала сур'ёзную падтрымку з боку кіраўніцтва Мінскай вобласці. Кола яе бізнес-партнёраў пастаянна пашыраецца. Сярод іх група кампаній «Прэмія», а таксама прадстаўнікі Беларуска-польскай гандлёвай палаты і Рэспубліканскай камерцыйнай палаты Польшчы. Ёсць цікавыя прапановы па арганізацыі сумеснай адукацыйнай дзейнасці і практык з Польшчай, а таксама рэалізацыі метадыкі TWINGS. Вучэбны план і праграма навучання ў школе пастаянна ўдасканальваюцца.

Ганна ЛАГУН

Дырэктар ІСДПМ Любоў Шумская дэманструе ўзор сертыфіката школы

ПАВАЖАНЫЯ СТУДЭНТЫ!

Вучэбны цэнтр філалагічных паслуг Белдзяржуніверсітэта праводзіць дадатковы набор слухачоў на вяртальныя курсы ў групы па вывучэнні замежных моў (англійскай, французскай, турэцкай і кітайскай).

Праграма курсаў разлічаная на 2,5 навучальныя гады. Заняткі праводзяцца на філалагічным факультэце БДУ (К. Маркса, 31).

Тэлефон для даведак: 222-33-65

ВЕСТКІ З ФАКУЛЬТЭТАЎ

На геаграфічным факультэце БДУ 21–23 кастрычніка была праведзена Рэспубліканская навукова-практычная канферэнцыя «Сістэма геаграфічнай адукацыі Беларусі ва ўмовах інавацыйнага развіцця».

Яна была арганізавана сумесна з Беларускім геаграфічным таварыствам. У канферэнцыі прынялі ўдзел 49 спецыялістаў з ВУ Беларусі, Украіны і Малдовы, а таксама са школ і гімназій Мінска, Магілёва, Гродна, Бабруйска, Драгічына, Бялынічаў, Жодзіна і Слуцка.

Абмяркоўваліся праблемы забеспячэння ВУ якаснымі падручнікамі і інтэрактыўнымі матэрыяламі, а таксама кадравая сітуацыя ў рэгіёнах краіны: з 14 дактароў геаграфічных

наук 13 працуюць у Мінску. У сталічных ВУ працуюць 49 кандыдатаў геаграфічных наук (81,7%).

Былі зладжаны вучэбна-метадычныя выстава картаграфічных дапаможнікаў (вучэбных картаў, атласаў) РУП «Белкартаграфія», выстава-прэзентацыя навуковых і метадычных работ студэнтаў навукова-педагагічных кірункаў (геаграфія, геаэкалогія), выстава навукова-метадычных работ супрацоўнікаў геаграфічнага факультэта.

У Інстытуце журналістыкі БДУ 21–22 кастрычніка прайшла канферэнцыя «Медыясфера Расіі і Беларусі ва ўмовах сучасных геапалітычных трансфармацый».

Яна была арганізавана Інфармацыйна-аналітычным цэнтрам пры Аміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь пры падтрымцы Пастаяннага камітэта Саюзнай дзяржавы, Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь і нашага ўніверсітэта. У сваім выступленні міністр інфармацыі нашай краіны Алег Праляскоўскі паведаміў, што ў Беларусі на сёння друкуецца 1320 айчынных выданняў і распаўсюджваецца больш за 5 тысяч расійскіх газет і часопісаў. Вялікая ўвага надавалася прававым праблемам распаўсюджвання інфармацыі на постсавецкай прасторы ў цэлым і ў межах Саюзнай дзяржавы, а так-

сама сацыяльнай адказнасці сучасных сродкаў масавай інфармацыі дзвюх краін. Былі падведзены вынікі вывучэння грамадскага меркавання насельніцтва аб дзейнасці і ролі СМІ ў Рэспубліцы Беларусь і Расійскай Федэрацыі. Разглядаліся і магчымасці развіцця сістэмы масавых камунікацый (спадарожнікавага, лічбавага тэлебачання, інтэрнэту і г. д.). Майстар-клас студэнтам даў прэзідэнт Еўразійскай акадэміі тэлебачання і радыё Алег Папцоў. Напрыканцы канферэнцыі адбылася творчая сустрэча з аўтарскім калектывам фільма «Брэсцкая крэпасць» з праглядам кінастужкі.

Трэцюю міжнародную канферэнцыю «Кітай у сучасным свеце» зладзіў Рэспубліканскі інстытут кітаязнаўства імя Канфуцыя БДУ.

У ёй узялі ўдзел каля 100 навукоўцаў і спецыялістаў з Беларусі, Расіі і Кітая. 21 кастрычніка дзейнічалі секцыі «Кітайская цывілізацыя і яе роля ў сусветных працэсах: сусветнае супрацоўніцтва» (факультэт міжнародных адносін); «Кітайская мадэль эканомікі. Мадэрнізацыя. Барацьба з крызісам» (эканамічны факультэт) і «Гісторыя, культура, адукацыя» (філалагічны факультэт).

22 кастрычніка адбылося пленарнае пасяджэнне з удзелам кіраўніцтва БДУ і прадстаўнікоў пасольства Кітайскай Народнай Рэспублікі ў Мінску.

У межах канферэнцыі быў арганізаваны форум маладых вучоных па тэме «Вопыт і дасягненні сучаснага Кітая», на якім прадставілі даклады больш чым 70 аспірантаў, магістрантаў і студэнтаў-старшакурснікаў з ВУ нашай краіны.

БДУ і Дзяржаўны мытны камітэт Рэспублікі Беларусь 14–15 кастрычніка правялі сумесную міжнародную канферэнцыю «Мытны саюз Рэспублікі Беларусь, Рэспублікі Казахстан і Расійскай Федэрацыі: сучаснасць і перспектывы».

Упершыню пасля пачатку дзеяння Мытнага кодэкса Мытнага саюза ў нашай краіне адбыўся форум міжнароднага маштабу, на якім сустрэліся прадстаўнікі акадэмічных колаў, бізнес-таварыстваў, кіраўнікі мытных службаў дзяржаў-удзельніц Мытнага саюза, Камісіі Мытнага саюза. Досведам абмяняліся вядучыя спецыялісты ў сферы мытнай справы Беларусі, Казахстана, Расіі, Літвы, Латвіі, Эстоніі, Польшчы. З дакладам выступіў Стар-

шыня Дзяржаўнага мытнага камітэта Рэспублікі Беларусь Аляксандр Шпілеўскі.

На секцыях разглядаліся пытанні мытных пошлін, тарыфных ільготаў і ўскоснага падаткаабкладання ў Мытным саюзе; парадку перамяшчэння тавараў праз мяжу Мытнага саюза і сістэм мытнага транзіту ў мытных саюзах Беларусі, Казахстана і Расіі, а таксама Еўрапейскага саюза.

Падрыхтавала Ганна ЛАГУН

Працоўнае лета–2010

Цікава праведзены час, атрыманы працоўны вопыт, новыя знаёмствы і, вядома ж, доўгачаканае месца ў інтэрнаце – вось сапраўдны дасягненні студэнтаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, якія спынілі свой выбар на студэнцкіх атрадах БРСМ БДУ.

Хоць яны і працавалі ў Мінску на працягу аднаго-двух месяцаў, летніх канікулаў яны ўсё ж пазбавлены не былі, бо знаходжанне ў атрадзе не толькі праца, але і мора ўражанняў, якія запамінацца студэнтам на ўсё жыццё!

Мала хто ведае, што засталася за кадрам і якая праца па арганізацыі студэнцкіх атрадаў была праведзена. Прышоў час пра гэта расказаць. І варта пачаць з падрыхтоўчага этапу, які пачаўся ў лютым, а скончыўся ў канцы чэрвеня! Менавіта ў гэты перыяд быў выкананы асноўны аб'ём працы. Да мая была скончана кампанія па інфармаванні студэнтаў пра магчымасці ўдзелу ў студэнцкім атрадзе, скончана рэгістрацыя ўсіх ахвотных, а таксама падрыхтаваны спіс прадпрыемстваў і арганізацый, якія далі папярэднюю згоду на працу ўладкаванне студэнтаў. Затым фарміраваліся студэнцкія атрады, прызначаліся камандзіры і камісары. З абавязковых мерапрыемстваў па падрыхтоўцы дзейнасці студэнцкіх атрадаў на базе 33-й студэнцкай паліклінікі было праведзена навучанне камісараў асновам аказання першай медыцынскай дапамогі. Таксама да пачатку работ для ўсіх ахвотных папрацаваць чыталіся лекцыі па пытаннях забеспячэння ўдзельнікаў студэнцкіх атрадаў умовамі працы, праводзіліся інструктажы па ахове працы, навучанне асновам працоўнага заканадаўства.

Будатрад «Алімп» на цеплавой мадэрнізацыі дома па праспекце Ракасоўскага, 97

І вось для кагосьці 1 ліпеня пачаліся доўгачаканы летнія вакацыі, а для хлопцаў і дзяўчат са студэнцкіх атрадаў БДУ – працоўныя будні. На самых розных аб'ектах, як у Мінску, так і за яго межамі, працаваў 1 краязнаўчы атрад, а таксама 2 сельскагаспадарчыя і 6 будаўнічых. Рамонт дзіцячай гарадской бальніцы № 3, цеплавая мадэрнізацыя многіх жылых дамоў, будаўніцтва басейна трактарнага завода, рэканструкцыя лесапаркавай зоны па вул. Гарэцкага – няпоўны пералік аб'ектаў, на якіх працавалі студэнты з будаўнічых атрадаў. Дзяўчаты з сельскагаспадарчага атрада

добраўпарадкавалі тэрыторыю Маскоўскага раёна г. Мінска: даглядалі дэкаратыўныя клумбы і кусты, выгравалі скошаную траву, наводзілі парадак у гарадскіх парках. А дзейнасць сельскагаспадарчага атрада ў г.п. Шчомысліца Мінскага раёна ўжо стала традыцыйнай. Пакуль астатнія працавалі ў сталіцы, дзяўчаты з гэтага атрада атрымлівалі сваю порцыю свежага

паветра, гадуячы кветкавую і агароднінну расаду, кустовыя і драўняныя высадкі.

Дзякуючы супрацоўніцтву БРСМ БДУ з рэспубліканскім грамадскім аб'яднаннем «Беларуская асацыяцыя клубаў ЮНЕСКА» нашы студэнты змаглі пабываць у валанцёрскім краязнаўчым лагеры «Замкі Беларусі», які знаходзіцца ў Нясвіжы.

Цікавая і займаючая праца па рэканструкцыі палацава-паркавага комплексу Радзівілаў чаргавалася з забаўляльнай праграмай, якая ўключала культурныя мерапрыемствы, экскурсіі, разнастайныя гульні, што вельмі моцна з'ядналі студэнтаў і дапамаглі з карысцю правесці лета, даведацца пра культурна-гістарычныя каштоўнасці нашай краіны.

Дзейнасць такога кшталту, на жаль, з'яўляецца нізкааплатай, асабліва пры адсутнасці вопыту работы, аднак узнагарода не толькі заробак, а і цікава праведзены час, новыя знаёмствы і магчымасць атрымаць месца ў інтэрнаце – вось самыя важкія матывы для таго, каб правесці летнія дзенькі ў студэнцкіх атрадах.

Сёлета ў студатрадаўскім руху прынялі ўдзел 180 студэнтаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Гэта невялікая лічба, аднак гэта ўжо вынік. І мы спадзяемся, што намаганні, якія былі прыкладзены, не прайшлі дарма, а пасля працоўнага лета–2010 ва ўсіх засталіся выключна добрыя ўспаміны.

Аляксандр ІВАНІСАЎ,
начальнік штаба працоўных спраў БРСМ БДУ

НАШЫ ГОСЦІ

«Мы верым у вечнасць мацярынства...»

Тыдзень увагі і любові прайшоў у Беларускім дзяржаўным універсітэце, дзе ўжо ў адзінаццаты раз святкавалі Дзень маці дзякуючы намаганням Саюза жанчын БДУ, прафсаюзных арганізацый работнікаў і студэнтаў, а таксама ўпраўленню выхаваўчай работы з моладдзю.

Пачаліся мерапрыемствы з акцыі «Мы памятаем Вас». Члены Саюза жанчын БДУ наведвалі і віншавалі сваіх старэйшых сябровак, якія ўжо не працуюць. Нітак са сувязі з універсітэтам ніколі не парываецца, і жанчыны заўсёды чакаюць такіх гасцей. Яшчэ адна дабрачынная акцыя «Я сама» была скіравана на падтрымку сацыяльна неабароненых жанчын. Для маладых маці – студэнтак ВДУ была арганізавана сустрэча з урачом-анкалагам Эдуардам Лінкевічам. Ва ўтульнай атмасферы за гарбатай яны мелі магчымасць задаць свае пытанні пра сур'ёзныя захворванні, з якімі можа сутыкнуцца кожная жанчына. «Мы верым у вечнасць мацярынства» – пад такім дэвізам 12 кастрычніка віншавалі шматдзетных матуль. А яны ў сваю чаргу шчыра дзяліліся досведам падчас сустрэч у клубе маладых маці.

На «Мацярынскім вечы» адбылася сустрэча кіраўніцтва ВДУ з маці студэнтаў, якія з'яўляюцца

лаўрэатамі спецыяльнага фонду прэзідэнта нашай краіны. Апафеозам Тыдня маці стаў фінальны галаканцэрт. Старшыня Саюза жанчын БДУ Святлана Савіна адзначыла: «Галоўнае – каб паступова з маленькай дзяўчынкі вырасла пазітыўная маці. Маці, якая дасканала ведае выхаваўчы працэс і навучыць сваіх дзяцей працавітасці, патрыятызму, разуменню ўсіх жыццёвых пазіцый».

Наталля КЕЗІК

СТУДЭНЦКІ ІНТАРЭС

У СВЯТАЯ СВЯТЫХ

13 кастрычніка студэнты 2 курса юрыдычнага факультэта наведвалі Савет Рэспублікі – верхнюю палату Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь.

Двухпалатны Парламент з'явіўся ў канстытуцыйным ладзе нашай дзяржавы пасля рэспубліканскага рэферэндуму 1996 г. Калі Палата прадстаўнікоў як ніжняя палата Нацыянальнага сходу пераняла многія рысы былога Вярхоўнага Савета, то Савет Рэспублікі мае значную адметнасць. Пытаннем «на засыпку» для студэнтаў, якія вывучаюць канстытуцыйнае права, заўжды з'яўляецца парадак фарміравання Савета Рэспублікі, бо адбываецца гэта не зусім звычайным для айчынай практыкі спосабам – шляхам ускосных выбараў і прызначэння. Нават самая ўдалая лекцыя здольная стварыць у студэнтаў толькі частковы вобраз гэтага аб'екта, не дарма кажуць, што лепш адзін раз убачыць...

Супрацоўнікамі сакратарыята была праведзена экскурсія па будынку Савета Рэспублікі, у час якой студэнтам расказалі пра гісторыю яго ўзвядзення, архітэктурны стыль, паказалі размяшчэнне кабінетаў кіраўніцтва і пастаянных камісій, прэс-цэнтр, фотагалерэю і экспазіцыю сувеніраў ад парламентаў іншых дзяржаў.

Студэнты юрфака ў зале пасяджэнняў Савета Рэспублікі гутараць з заканадаўцам Яўгенам Смірновым

Асаблівы інтарэс у будучых юрыстаў выклікала наведванне залы пасяджэнняў Савета Рэспублікі, дзе ім прадэманстравалі аўтаматызаваную сістэму галасавання. Студэнты мелі магчымасць адчуць сябе ў ролі парламентарыяў і прыняць удзел у галасаванні.

Перад імі выступіў старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па заканадаўстве і дзяржаўным будаўніцтве Яўген Смірноў – заслужаны юрыст Беларусі. Яўген Аляксандравіч, сам выпускнік юрыдычнага факультэта БДУ, распавёў пра парадак фарміравання Савета Рэспублікі і яго кіраўніцтва. Ён

пракаментваў розныя напрамкі дзейнасці Савета Рэспублікі, спыніўся на пытаннях палітычнай і сацыяльна-эканамічнай сітуацыі ў Беларусі, супярэчлівых працэсах інтэграцыі з Расіяй. Я.А. Смірноў падзяліўся з будучымі юрыстамі сваім багатым жыццёвым і прафесійным вопытам, заклікаў старанна авалодаць галоўным рэсурсам XXI стагоддзя – ведамі, не растрачваючы час на дробязі і настойліва рухацца да вяршынь прафесійнага майстэрства.

Дацэнт Іван ПЛЯХІМОВІЧ,
Таццяна СІНІЦА

ВІКТАРЫНА

ПАПАРАЦЬ-КВЕТКА ЗАЦВІТАЕ ДЛЯ ЦЯБЕ Ў БДУ

Дарагія нашы першакурснікі! Студэнты старэйшых курсаў! Сябры!

Стала ўжо добрай традыцыяй да Дня нараджэння Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта праводзіць віктарыну на найлепшае веданне гісторыі роднай alma mater, вашай сённяшняй, якая стала для кожнага жаданай і дарагой, вышэйшай навучальнай установы. Вы цяпер самыя шчаслівыя! «Шчасце ёсць найлепшы ўніверсітэт», – пісаў А. С. Пушкін.

Кожны з вас, паважаныя сябры-студэнты, ні на хвіліну ніколі не зможа ўсумніцца ў правільнасці выбару сваёй ВНУ, ніхто з вас ні за што не захоча, што б там ні было, хоць калі-небудзь прамяняць сваю вышэйшую школу на іншую.

БДУ ўвайшоў у ваша жыццё трыла і надоўга. У тым, што гэта так, вы зможаце пераканацца неаднойчы ў студэнцкіх аўдыторыях, на вечарах, у адносінах са сваімі калегамі, з прафесарска-выкладчыцкім складам. Ва ўніверсітэце традыцыйна ўсталяваліся самыя дэмакратычныя, але і патрабавальныя ўзаемаадносіны паміж выкладчыкамі і студэнтамі. Тут ёсць усе мажлівасці для вучобы, набыцця ў першую чаргу прафесійных ведаў: добрая аснашчанаць, трывалая матэрыяльна-тэхнічная база, выдатныя педагогі высокай кваліфікацыі. У БДУ даўнія і моцныя традыцыі ў спасціжэнні разнастайнасці падыходаў да навучання, у распаўсюджанні кампетэнцый у самых розных сферах навукі і тэхналогій. Прафесійная падрыхтоўка неад'емна звязана з навуковым самастойным пошукам і знаходкамі, адкрыццямі, з навукова-даследчай працай студэнтаў. Найлепшыя і найтрывалейшыя веды – тыя, якія здабудзеш сам, да якіх вы прыйдзеце самастойным шляхам.

Варта быць захопленым навукай, даследаваннямі, вучобай, каб вылучыцца са свайго асяроддзя, весці за сабой іншых.

Неабходна выпрацоўваць у сабе лідарскія якасці, не баяцца ўзяць на сябе адказнасць за заўтрашні дзень сваёй краіны і свой асабісты лёс.

Разам з тым у БДУ створаны ўсе магчымасці, каб студэнт развіваўся ўсебакова,

гарманічна, станавіўся Асобай, заставаўся сапраўдным патрыётам свайго краю, сваёй сям'і, школы, ліцэя, гімназіі, каледжа, ВНУ, курса, вучэбнай групы, каб змог прымяніць назапашаныя веды на практыцы, арганічна ўвайсці ў працоўны калектыў. У вас ёсць усе мажлівасці стаць сацыяльна актыўнымі ў грамадстве, быць прыкметнымі і ўплывовымі людзьмі, быць па-сапраўднаму творчымі стваральнікамі, каб дасканала выявіць свае глыбокія крэатыўныя здольнасці.

Выпускнік БДУ ў сваёй далейшай працы здольны зрабіць кар'еру не ў адной галіне, а ў некалькіх, у тым ліку ў навуцы, культуры, спорце, у грамадскай дзейнасці, на дзяржаўнай службе.

Пытанні віктарыны ахопліваюць шматлікія бакі жыцця і дзейнасці Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта на працягу доўгіх гадоў, яго гісторыю і сучаснасць.

БДУ – ВНУ еўрапейскага маштабу.

Вядучая вышэйшая навучальная ўстанова ў сферы нацыянальнай адукацыі Рэспублікі Беларусь. Родапачынальнік вышэйшых навучальных устаноў на Беларусі. Флагман вышэйшай школы ў незалежнай і суверэннай краіне, якая шпарка развіваецца. На вас, сённяшнія студэнты, а заўтрашнія прафесійныя працаўнікі, ускладаецца вялікая адказнасць за стан грамадства, эканомікі, за будучыню роднай Беларусі, за лёс народа і кожнай сям'і.

Створана цудоўная і магутная дзяржава, прыгожая, дагледжаная, самабытная, у якой кожны мае магчымасці прыкласці свае намаганні для дабрабыту і росквіту.

Краіна дала студэнтам усё самае неабходнае, адкрыты шляхі для самастойнай творчасці і стваральнай працы. Вы, сябры-студэнты, робіце свой унёсак у заўтрашні дзень народа і краіны менавіта служэннем Беларусі, вучобай, актыўнай грамадскай дзейнасцю, адданасцю свайму часу, вернасцю справе і слову.

Вернасцю слаўным традыцыям універсітэцкага карпаратыўнага духу, супольніцтва прафесарска-выкладчыцкага складу і магутнага дынамічнага студэнцтва.

Vivat universitas! Vivat studiosus!

**Рэктар БДУ акадэмік
С. У. АБЛАМЕЙКА**

1. Карпарацыі, таварыствы прафесараў і студэнтаў у Сярэдняй вякі насілі назву:

- а) Universitas studentium
- б) Universitas civium
- в) Studia particularia
- г) Studia generalia

2. Дзе і калі ўпершыню вышэйшая школа названа «ўніверсітэтам» і ў якім дакуменце?

- а) Кодэкс Феадосія (Codex theodosianus) 438 г.
- б) Статут Вялікага княства Літоўскага 1588 г.
- в) Жыццё Еўфрасінні Полацкай
- г) «Біблія» Францыска Скарыны

3. Універсітэтам названа вышэйшая школа, упершыню адкрытая:

- а) У горадзе Канстанцінополі ў 438 г.

б) Медыцынская школа ў г. Салерна (Італія)

- в) У Парыжы Сарбона, заснаваная манахам Робер дэ Сарбонам
- г) Школа ў г. Манпелье (на поўдні Францыі)

4. Факультэт свабодных мастацтваў (septem artes liberales), які лічыўся галоўным у сярэньвяковым універсітэце, уключаў дысцыпліны:

- а) Граматыку
- б) Рыторыку
- в) Астраномію
- г) Філасофію
- д) Геаметрыю
- е) Дыялектыку
- ё) Тэорыю музыкі
- ж) Арыфметыку

5. На якой мове вялося выкладанне дысцыплін у сярэньвяковых універсітэтах Еўропы?

- а) Стараславянскай
- б) Вульгарна прастай рускай мове
- в) Італьянскай
- г) Лацінскай мове

6. Універсітэцкае выкладанне ў Сярэдняй вякі складалася з лекцый (lectio) і дыспутаў (disputatio). Што з'яўлялася сродкам навучання, а што становілася мэтай адукацыі?

- а) Лекцыі былі сродкам навучання
- б) Дыспуты з'яўляліся сродкам (формай) навучання
- в) Лекцыі з'яўляліся мэтай адукацыі
- г) Дыспуты становіліся мэтай адукацыі

7. Прынцып свабоды навуковага даследавання ўпершыню абвясціў вучоны:

- а) Спіноза
- б) Арыстоцель
- в) Францыск Скарына
- г) М. В. Ламаносаў

8. Каму належаць наступныя словы: «Гісторыкі знаходзяць старажытнае гняздоўе навук у Грэцыі: адтуль яны перайшлі ў Італію і распаўсюдзіліся па ўсіх землях Еўропы... і мне верыцца, што яны ізноў калі-небудзь пакінуць сваё месцазнаходжанне ў Англіі, Францыі і Германіі і прайдуць да нас на некалькі стагоддзяў...»?

- а) Францыску Скарыну
- б) Пятру Першаму
- в) Міхалу Ламаносаву
- г) Канцлеру ВКЛ Льву Сапегу

9. Першыя ўніверсітэты былі адкрыты ў Паўночнай Італіі ў XI–XII стст. у гарадах:

- а) Балонья
- б) Салерна
- в) Рым
- г) Неапаль
- д) Падуя

10. Студэнта ў Сярэдняй вякі называлі:

- а) «той, хто абпальвае бровы»
- б) «дабраахвотны нявольнік»
- в) «чалавек, які камень дзяўбе»
- г) «той, хто грызе граніт навукі»
- д) «асоба, якая ўздываецца да вяршынь навукі, ідучы па яе камяністых сцежках»

11. Першыя славянскія ўніверсітэты ў цэнтры Еўропы ўзніклі:

- а) У Празе ў 1348 г.
- б) У Кракаве ў 1364 г.
- в) У Севілі ў 1346 г.
- г) У Вене ў 1365 г.

12. Як утвараліся сярэньвяковыя ўніверсітэты (адказаў некалькі)?

- а) Універсітэты, узнікненне якіх санкцыянавана папскімі буламі
- б) Універсітэты, заснаванне якіх звязана з ініцыятывай каралеўскай улады ці санкцыянавана ёю
- в) Універсітэты, заснаванне якіх звязана толькі з ініцыятывай каралеўскай улады
- г) Універсітэты, заснаванне якіх звязана з міграцыяй студэнтаў і выкладчыкаў з іншых універсітэтаў
- д) Універсітэты як вольныя пасяленні студэнтаў і выкладчыкаў

13. Як назваў БДУ беларускі паэт Алесь Гурло ў вершы «Беларускаму ўніверсітэту», напісаным у 1922 г. да гадавіны ўтварэння?

- а) «магутны дом новага жыцця»
- б) «захавальнік ведаў»
- в) «навукі вольны храм»
- г) «агмень навукі і тварцоў»

14. Як называюць сучаснага студэнта ў моладзевым асяроддзі?

а) «паходня, якая асвятляе шлях у будучыню»

- б) «посуд, які патрэбна запоўніць ведамі»
- в) «хадзячая энцыклапедыя»
- г) «белы каўнерык»

15. Дэканам медыцынскага факультэта БДУ ў 20-я гады XX стагоддзя стаў асабісты доктар У.І. Леніна. Назавіце яго прозвішча:

- а) Прафесар М.Б. Кроль
- б) Прафесар А.Ф. Фартунатаў
- в) Прафесар Л.С. Мінор
- г) Прафесар Б.М. Беркенгейм

16. Першадрукар, асветнік, дзеяч эпохі Адраджэння Францыск Скарына вучыўся ва ўніверсітэтах Заходняй Еўропы:

- а) Балонскі ўніверсітэт
- б) Універсітэт г. Падуя
- в) Універсітэт Капенгагена
- г) Кракаўскі (Ягелонскі) універсітэт

17. Першая вышэйшая школа на Беларусі была заснавана ў XVI стагоддзі. Ёй стала:

- а) Віленская езуіцкая акадэмія
- б) Полацкая езуіцкая акадэмія
- в) Горы-Горыцкі земляробчы інстытут
- г) Гродзенская каралеўская медыцынская акадэмія (Ecole Royale de Medicine a Grodno)

18. Адно з першых заяў з мэтай паступлення ў БДУ адправіў Васіль Ігнатавіч Чыжэўскі, які быў родам з:

- а) Мясцічка Глыбокае на Віцебшчыне
- б) Мядзельшчыны, в. Сваткі над Нараччу
- в) Мінскай губерні, в. Паперня
- г) Вёскі Дукора Пухавіцкага раёна

19. Якія чатыры мовы лічыліся дзяржаўнымі на тэрыторыі Беларусі ў 20-я гады XX стагоддзя?

- а) Беларуская
- б) Яўрэйская
- в) Руская
- г) Польская
- д) Нямецкая
- е) Французская
- ё) Англіійская

20. Якія афіцыйныя назвы ўсталяваліся за будынкамі ўніверсітэта пасля яго адкрыцця? Колькі існавала такіх будынкаў?

- а) Дом №1 БДУ
- б) Дом №2 БДУ
- в) Дом №3 БДУ
- г) Дом №4 БДУ
- д) Дом №5 БДУ
- е) Дом №6 БДУ
- ё) Дом №7 БДУ

21. Вуліца ў Мінску, на якой размясціліся інтэрнаты, дзе жылі ўніверсітэцкія студэнты, у 1922 годзе насіла назву:

- а) Універсітэцкая

ВІКТАРЫНА

б) Студэнцкая
в) Навуковая
г) Вольны гарадок

22. Элегантнасць першага рэктара БДУ прафесара У.І. Пічэты падкрэслівалі дэталі яго адзення, звычкі, прадметы побыту:

а) Гальштукі, якія ён любіў насіць і часта мяняў
б) Хада з нязменным кіёчкам
в) Пенснэ замест акуляраў
г) Язда на веласіпедзе
д) Паездкі на аўто з адкрытым верхам

23. Як называў сябе першы рэктар БДУ прафесар У.І. Пічэта ў сваіх спавядальных лістах?

а) «разумовым пралетарыем»
б) «гаспадарнікам-арганізатарам»
в) «вучоным мужам»
г) «нявольнікам навукі»

24. Першы рэктар БДУ прафесар У.І. Пічэта з'яўляўся сусветна вядомым вучоным. Сфера інтарэсаў:

а) Гісторык-славіст, які займаўся вывучэннем гісторыі ўсходніх славян, у тым ліку беларускага этнасу
б) Гісторык Сярэднявечча
в) Даследаваў гісторыю ўніверсітэтаў свету
г) Вывучаў эканоміку і сацыяльны лад ў Еўропе ў мінулыя стагоддзі.

25. На базе факультэтаў БДУ ў 30-я гады XX ст. былі ўтвораны:

а) Мінскі медыцынскі інстытут
б) Мінскі юрыдычны інстытут
в) Беларускі інстытут народнай гаспадаркі
г) Мінскі хіміка-тэхналагічны інстытут, які ўвайшоў у склад Беларускага політэхнічнага інстытута
д) На базе Інбелкульта БДУ – Акадэмія навук БССР
е) На аснове бібліятэкі БДУ – Бібліятэка імя У.І. Леніна ў Мінску ў XX стагоддзі

26. Адзначце высокія ўрадавыя ўзнагароды, пасады апошніх гадоў жыцця рэктара БДУ А.Н. Сеўчанкі, які ўзначальваў універсітэт з 10.4.1957 г. па 13.4.1972 г., калі ўніверсітэт дасягнуў найбольшай магутнасці ў матэрыяльна-тэхнічным забеспячэнні і будаўніцтве вучэбных карпусоў:

а) Заслужаны дзеяч навукі Беларусі
б) Герой Сацыялістычнай Працы
в) Дырэктар навукова-даследчага інстытута прыкладных фізічных праблем БДУ
г) Нобелеўскі лаўрэат

27. Хто са свяцілаў сусветнай навукі выказваў у пісьмовай форме (звароце) жаданне пераехаць у Мінск і працаваць у БДУ?

а) А. Эйнштэйн
б) С.І. Вавілаў
в) М.І. Пірагоў
г) М.І. Лабачэўскі
д) А.І. Паляжаеў

28. У якія гады працаваў ва ўніверсітэце і выкладаў ваенную справу студэнтам БДУ «маршал Перамогі» Г.К. Жукаў?

а) У 20-30-я гады XX ст.
б) У 40-50-я гады XX ст.

в) У 60-я гады XX ст.
г) У 70-я гады XX ст.

29. «Універсітэцкі арэапаг» як памяць асветнікам зямлі беларускай ва ўніверсітэцкім гарадку ўключае помнікі:

а) Кірылу Тураўскаму
б) Францыску Скарыну
в) Еўфрасінні Полацкай
г) Сымону Буднаму
д) Васілю Цяпінскаму
е) Міколу Гусоўскаму
ё) У.І. Пічэту
ж) Я. Коласу

30. Сярэдні бал тэстаў па вызначэнні каэфіцыента інтэлекту IQ нобелеўскіх лаўрэатаў:

а) 137 балаў
б) 509 балаў
в) 105 балаў
г) 1000 балаў

31. Як перакладаецца слова «баскетбол» – адзін з улюбёных відаў спорту на філалагічным факультэце БДУ?

а) «кальцо»
б) «карзіна і мяч»
в) «бі-бяжы»
г) «гульня ў мяч»
д) «кошыкбол»

32. Як звязана чыгуначная станцыя Сходня пад Масквой з гісторыяй БДУ?

а) Тут аднавіў працу БДУ ў кастрычніку 1943 года ў часы Вялікай Айчыннай вайны
б) Суды пераехала жыць у гады вайны прафесура БДУ
в) Там знаходзіліся дачы творчай інтэлігенцыі з Масквы і Мінска
г) Месяца збору студэнтаў і выкладчыкаў БДУ, якія хацелі працягваць вучобу ва ўніверсітэце

33. Зараджэнне студэнцкіх будаўнічых атрадаў (СБА) звязана:

а) 3 асваеннем цалінных зямель Казахстана
б) 3 неабходнасцю арганізаваць летнія студэнцкія канікулы
в) 3 магчымасцю для студэнтаў атрымаць матэрыяльную падтрымку для свайго бюджэту
г) 3 жаданнем праявіць сябе, выпрабаваць сябе працай і ўменнем жыць у калектыве
д) 3 імкненнем дапамагчы на будоўлях роднай Беларусі

34. Помнік студэнтам, выкладчыкам і супрацоўнікам БДУ, якія загінулі ў гады Вялікай Айчыннай вайны, уяўляе сабой:

а) Універсітэцкі значок аб атрыманні вышэйшай адукацыі – ромб, які «рассечаны» абрысамі вінтоўкі – сімвал распачатай, але не завершанай вучобы
б) Аўтамат Калашнікава
в) Мармуровую стужку Вялікай Перамогі
г) Студэнцкі білет, пасечаны кулямі
д) Абгарэлую студэнцкую залікоўку

35. Назавіце колькасць навукова-даследчых інстытутаў, навуковых цэнтраў:

а) 18 навукова-даследчых інстытутаў
б) 4 навукова-даследчыя інстытуты
в) 20 навуковых цэнтраў
г) 100 навуковых цэнтраў

36. У складзе БДУ працуе шэраг прадпрыемстваў:

а) 14 унітарных навукова-вытворчых прадпрыемстваў
б) 2 навукова-вытворчыя прадпрыемствы
в) 1 навукова-вытворчае прадпрыемства
г) Больш за 150 навукова-вытворчых прадпрыемстваў

37. Па якіх ступенях вышэйшай адукацыі вядзецца падрыхтоўка спецыялістаў у БДУ?

а) 1 і 2 ступенях (спецыяліст-магістр)
б) 1, 2, 3 ступенях (бакалаўр-спецыяліст-магістр)
в) 4 ступенях (школа-ВНУ-аспірантура-дактарантура)
г) 5 ступенях (школа-курсы-ВНУ-магістратура-аспірантура)

38. Колькі ўсяго студэнтаў усіх формаў навучання вучыцца ў Беларускім дзяржаўным універсітэце?

а) 10 тыс.
б) 20 тыс.
в) 29 тыс.
г) 50 тыс.

39. Прафесійную падрыхтоўку ў БДУ ажыццяўляюць:

а) 2,5 тыс. выкладчыкаў
б) 5,3 тыс. выкладчыкаў
У тым ліку:
в) 400 прафесараў і звыш 1650 кандыдатаў навук
г) 14 акадэмікаў і 15 членаў-карэспандэнтаў НАН Беларусі
д) 800 прафесараў і 2000 кандыдатаў навук

40. Завяршыце фразу: «Спытаць – напалову...» (выберыце варыянт):

а) Здаць іспыт
б) Даведацца
в) Завяршыць навучанне
г) Угадаць

41. Суаднясіце паасобныя крылатыя выслоўі, жартаўлівыя «знакавыя» сюжэты з адпаведнымі факультэтамі:

1. «Той не матэматык, хто лічыць, што $2 \times 2 = 4$ »
2. «Калі людзі выстраіліся ланцужком, гэта – экспедыцыя»
3. «Філалагіні – усе багіні»
4. «Факультэт Паўла Мандрыка, Іванова»
5. «Шушанскае», «Гай», «Шчомыслица»
6. «Ветру і сонцу брат»
7. «Если я мыслю, значит, существую»
8. «Трое суток не спать, трое суток шагаты, ради нескольких...»
9. «С милым рай и в шалаше, если милый – атташе»
10. «Закон что столб: перепрыгнуть нельзя, но обойти можно.. если хорошо учиться» (са студэнцкага фальклору)
11. «Мы разумных робім багатымі, а багатых – разумнымі»
12. «Раствори»... мне окошко»

а) Філфак
б) Мехмат
в) Геафак
г) Хімфак
д) Інстытут журналістыкі БДУ
е) Юрфак
ё) Факультэт міжнародных адносін
ж) Эканамічны факультэт

з) ФПМІ (факультэт прыкладной матэматыкі і інфарматыкі)

і) ФФСН (факультэт філасофіі і сацыяльных навук)

к) Факультэт радыёфізікі і электронікі

42. Чаму закіпеўшая шкляная колба з вадой не абпальвае, калі яе ўзяць знізу ў рукі? (Эксперимент, просьба, не паўтараць!)

а) У шкляной колбе дваіное дно
б) Колба са спецыяльнага шкла
в) Кіпенне адбываецца толькі зверху
г) Падмешаны спецыяльны раствор

43. Назавіце лаўрэатаў Нобелеўскай прэміі, ураджэнцаў Беларусі:

а) Жарэс Алфёраў
б) Шэлдан Глешэў
в) Ілья Прыгожын
г) Альберт Эйнштэйн

44. Хто з нашых землякоў, выхадцаў з Беларусі, стаў першым Прэзідэнтам Гавайскіх астравоў?

а) Доктар Мікола Судзілоўскі
б) Падарожнік Іван Чэрскі
в) Барыс Кіт
г) Сцяпан Аскерка

45. Хто з беларусаў стаў адным з першых вынаходнікаў шматступеньчатай ракеты, першыньство якога прызнана адпаведнымі патэнтамі?

а) Казімір Семяновіч – генерал артылерыі, родам з Быхава
б) Павел Сухі – праслаўлены авіяканструктар, стваральнік вядомых самалётаў «Су»
в) Якуб Наркевіч – навуковец
г) Восіп Кавалеўскі – прафесар Казанскага і Варшаўскага ўніверсітэтаў

46. Сярод інжынераў і будаўнікоў, якія ўзводзілі арэны для першых Алімпійскіх гульняў 1896 г. у Афінах (Грэцыя), быў наш зямляк, які закончыў Акадэмію генштаба ў Парыжы. Назавіце яго імя:

а) Зігмунт Мінейка з в. Зялёны Бор на Ашмяншчыне

б) Аляксандр Булатовіч з Гродзеншчыны

в) Казімір Семяновіч з Быхава
г) Барыс Кіт з Навагрудчыны

47. Да каго звяртаўся А.С. Пушкін у вядомым выслоўі (тэкст прыводзіцца цалкам): «Здравствуй, племя младое, незнакомое! Не я увижу твой могучий поздний возраст. Когда перерастёшь моих знакомцев и старую главу их заслонишь от глаз прохожего?»

а) Да маладога сасонніку, які вырас на яго вачах
б) Да выпускнікоў ліцэя ў Царскім Сяле
в) Да сяброў-студэнтаў
г) Да дзяцей дамачадцаў

48. «А ўсё-такі яна круціцца!» Хто прамовіў дадзены выраз на вогнішчы, верачы ў тое, што Зямля круціцца вакол сваёй восі?

а) Джардана Бруна
б) Мікалай Капернік
в) Галілеа Галілей
г) Клаўдзіў Пталемей
д) Жанна д'Арк

49. Што з'яўляецца сімвалам універсітэта на геральдычным знаку БДУ?

а) Гусінае пярэ пушкінскай эпохі як сімвал адукацыі, навукі і творчасці
б) Пальмавая галінка, якой віталі ўваход Ісуса Хрыста ў Іерусалім
в) Галінка папартніку, якая сімвалізуе сабой «папараць-кветку» – кветку шчасця, удачы, сілы, розуму і магутнасці духу
г) Галінка бярозы як сімвал беларускага краю

50. Каму належаць словы: «Не тое дорага ведаць, што зямля круглая, але вельмі важна спасцігнуць, як людзі дайшлі да гэтага?»

а) Льву Талстому
б) А.М. Горкаму
в) Жаку Вержэ
г) Карлу Ясперсу
д) Джону Генры Ньютону
е) Хасэ Артэга-і-Гасэту.

Віктарыну падрыхтаваў дацэнт БДУ, член Саюза пісьменнікаў Беларусі Уладзімір НАВУМОВІЧ

Віктарына «Папараць-кветка зацвітае для цябе ў БДУ» арганізуецца і праводзіцца ўпраўленнем выхаваўчай работы з моладдзю БДУ пры ўдзеле ГА «Студэнцкі саюз БДУ» і кафедры беларускай літаратуры і культуры філалагічнага факультэта.

Віктарына праводзіцца сярод навучэнцаў БДУ дзённай формы навучання з 29.10.2010 г. па 15.11.2010 г.

Пытанні віктарыны можна знайсці:

- на сайце: www.bsu.by (у раздзеле Студэнцкае жыццё – Конкурсы);
  - у аддзеле моладзевых праграм і праектаў УВРМ (галоўны корпус БДУ, пр. Незалежнасці, 4, к. 205, тэл. 209-52-61).
- Пры ацэнцы пададзеных прац будуць улічвацца наступныя крытэрыі:
- правільнасць адказаў;
  - поўнасць раскрыцця матэрыялу ў адказе, наяўнасць дадатковай інфармацыі па пытаннях віктарыны, выкарыстання крыніцы;
  - творчы падыход да афармлення адказаў на пытанні віктарыны.

Адказы на пытанні прымаюцца да 15.11.2010 г. у аддзеле моладзевых праграм і праектаў УВРМ (галоўны корпус БДУ, пр. Незалежнасці, 4, к. 205) у запячатаным канверце.

На канверце ўказаць прозвішча, імя, імя па бацьку, факультэт, курс, групу, кантактны тэлефон. На самой працы абавязкова ўказаць прозвішча і факультэт.

Прызавы фонд віктарыны складае 1 250 000 рублёў.

